

PREVENCE vzniku dekubitů

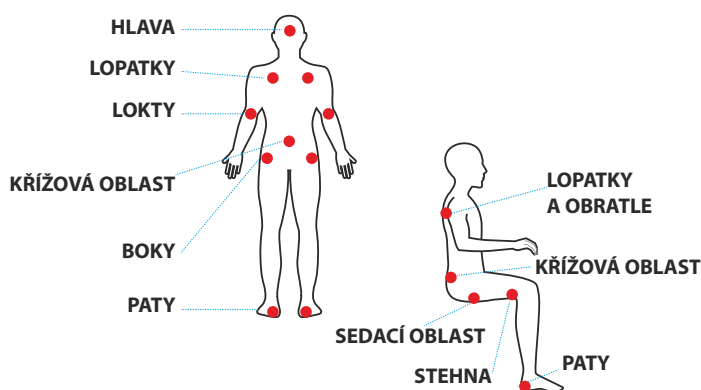
„Zdravé tělo je hostitel, nemocné žalárník.“
Francis Bacon

Jak předcházíme proležením v PN Bohnice?

Proleženiny (dekubity) zůstávají přes veškerý pokrok v medicíně stále vážným problémem. Pracovníci Psychiatrické nemocnice Bohnice se snaží předcházet vzniku dekubitů včasnou identifikací rizikových faktorů a důslednou komplexní péčí o klienty našich oddělení. Při vstupním vyšetření sestra zjistí riziko vzniku dekubitů, které je podle stanovených pravidel aktualizováno a aktivně se využívá při individuálním plánování péče. Dekubit je sekundárně se hojící rána, která i přes adekvátní léčbu nemá tendenci se hojit po dobu 4 a více týdnů. Proleženiny jsou lokalizované poranění kůže a/nebo tkáně pod ní, které se obvykle nachází nad kostním výčnělkem a je způsobeno tlakem či kombinací tlaku a tření.

Nejčastější místa vzniku dekubitů

Příčiny - V místech neustálého kontaktu a tlaku dochází k uzavření drobných cév, tkáně jsou špatně zásobovány živinami a kyslíkem, a tak dochází k jejich postupnému odumírání. Rozsah odumrtí tkáně závisí na vzájemném působení několika faktorů:

- intenzity tlaku,
- doby působení tlaku,
- odolnosti organismu vůči tlaku,
- celkového stavu postiženého (přidružená onemocnění),
- vlivů zevního prostředí (léky, teplota, vlhkost apod.).

Proleženiny se mohou vytvořit kdekoliv na těle. K místům nejnáchylnějším k jejich vzniku patří oblasti s malou vrstvou tukové a svalové tkáně, kde tlak zvenčí působí přímo proti kosti. Patří k nim:

- oblast nad křížovou kostí,
- paty,
- sedací kosti,
- oblast nad velkými výčnělky stehenní kosti,
- vnější kotníky.

Dekubity jsou rozděleny do 4 stupňů podle závažnosti. Je velmi důležité vědět, že proleženiny postupují z hloubky na povrch. I nepatrné známky na povrchu kůže tak mohou být příznakem rozsáhlého poškození pod povrchovou vrstvou.

I. stupeň - V místě působícího tlaku se objevuje mírný otok a začervenání kůže. Pokožka bývá neporušená, ale v hloubce už dochází k procesu směřujícímu ke vzniku proleženin. Tyto projevy jsou zcela vratné, takže při změně polohy pacienta otok zmizí. Při zjištění prvních příznaků je nutné ihned jednat - lehké začervenání se může rychle proměnit ve vážnější stupeň.

II. stupeň - V postižené oblasti vznikají puchýře a místy může být povrchově obnažena vrchní vrstva kůže. Pokožka bývá oteklá, namodralá a zatvrdlá.

III. stupeň - Ve třetím stupni dochází k nekróze (odumírání) tkáně mezi podložkou a kostí. Rána vypadá jako kráter, protože došlo k poškození všech vrstev kůže. Oblast proleženiny může být krytá suchá černá krusta nebo rozbředlá nekrotická masa.

IV. stupeň - Do čtvrtého stupně spadají nejtěžší případy proleženin, které sahají až na kost. Může docházet k infekčnímu zánětu kostí a kloubů.

Tyto stupně rozšířeny na kategorii neklasifikovatelný a suspektní hluboké postižení tkání.

Neklasifikovatelný - Bez určení stupně - neznámá hloubka rány/vředu. Úplná ztráta tkáně s povlakem (žlutým, bronzovým, šedým, zeleným nebo hnědým) pokrývajícím spodinu rány. Ve spodině rány může být také nekróza/krusta (bronzová, hnědá nebo černá)

Suspektní hluboké postižení tkání - Podezření na hluboké poškození tkání - neznámá hloubka rány/vředu. Lokalizovaná oblast fialově nebo tmavě červeně zbarvené neporušené kůže nebo puchýř naplněný krví. Postižená část může být bolestivá, tuhá, rozměklá, teplejší nebo chladnější než okolní tkáň.

Zásady prevence vzniku proleženin:

- polohování (zkracování doby působení tlaku - frekvence polohování min. 2 hodiny),
- používání antidekubitních pomůcek (rehabilitační klíny, opěrky, chrániče na lokty a paty),
- hygiena (čistá, suchá kůže, ošetřovaná ochrannými prostředky),
- výživa (doplnění bílkovin - doplňkové výživy formou sippingu – popíjení, Nutrilac, NutriSen, Cubitan),
- rehabilitace a včasná mobilizace = normalizace celkového stavu pacienta,
- normalizace celkového stavu - vnitřní prostředí, výživa, krevní oběh, okysličování, zvládnutí celkové infekce,
- riziková místa a proleženiny nikdy nemasírovat, masáž poškozeného podkoží způsobuje maceraci kůže a degeneraci podkožních tkání, které jsou nejvíce namáhány, zejména u starších lidí, při masírování je podkoží smýkáno!

Léčba dekubitů v Psychiatrické nemocnici Bohnice probíhá podle nejnovějších postupů moderního vlhkého hojení ran, s použitím široké palety prostředků, díky kterým poskytujeme maximálně individuální přístup ke každému pacientovi.

